

Eerst wet evalueren, pas later eventueel uitbreiden

Het euthanasieproces blijft niet zonder gevolgen. ‘Een evaluatie van de euthanasiewet dringt zich op’, vindt CD&V. De uitbreiding ervan voor mensen die lijden aan dementie, wordt precair.

VAN ONZE REDACTEUR **BART BRINCKMAN**

BRUSSEL Nog voor het proces in Gent zijn beslag krijgt, trekken politici enkele conclusies. Diverse partijen stemmen in met een evaluatie van de euthanasiewet – al halen ze daarvoor verschillende redenen aan. CD&V vraagt zich af of de wetgever de notie ‘ondragelijk psychisch lijden’ niet duidelijker moet definiëren. Open VLD denkt aan een uitbreiding naar mensen die lijden aan dementie. Ook de werking van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie (FCEC) staat ter discussie.

Voor CD&V bewijst het proces dat de euthanasiewet tekortschiet. Open VLD is overtuigd van het tegendeel. De liberalen zijn beducht dat onder het mom van een ‘evaluatie’ de wetgeving wordt uitgehold. Vorige week waarschuwde voorzitter Gwendolyn Rutten voor ‘conservatieve krachten’ die de ‘klok willen terugdraaien’.

Kamerlid Els Van Hoof (CD&V) diende drie jaar geleden een voorstel in om de euthanasiewet te evalueren. Volgens haar bestaat daarover een consensus over de levensbeschouwingen heen. Pas als die evaluatie achter de rug is, kan er over nieuw wetgevend werk worden nagedacht. Ethicus Willem Lemmens (Universiteit Antwerpen) pleit voor een ‘bezinningsperiode’. Hij vindt dat bepaalde parameters beter moeten worden gedefinieerd.

‘Open VLD mag niet toetreden tot regering die het parlement verhindert om discussie te voeren’

JEAN-JACQUES DE GUCHT

Parlementslid Open VLD

Minister van Justitie Koen Geens (CD&V) wees in dat verband op de notie ondraaglijk psychisch lijden. Lemmens vindt al langer dat de wetgever meer rekening moet houden met de bezorgdheden die daarover in de psychiatrie leven. Hij suggereert de oprichting van een ‘ethische denkkamer’ waarbij artsen in ethische kwesties tot een deontologische consensus komen. CD&V denkt aan een wetsvoorstel waarbij de werkwijze van de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie wettelijk wordt verankerd.

Wilsbekwaam?

De discussie over de terminologie speelt nog sterker wanneer een procedure voor mensen die lijden aan dementie moet worden geschreven. Het Open VLD-voorstel maakt er zich makkelijk van af. De procedure wordt beperkt tot een colloque singulier tussen arts en patiënt. Die maken samen uit op welk moment de voorwaarden zijn vervuld om tot euthanasie over te gaan.

Lemmens ziet zo een cruciale verschuiving in de wetgeving. Die vertrekt van wilsbekwame patiënten, een voorwaarde die bij dementie niet wordt vervuld. Ook Van Hoof voorspelt legistische problemen. In Nederland komt euthanasie bij vergevorderde dementie nauwelijks voor. Artsen tonen het grootste voorbehoud, want patiënten veranderen van persoonlijkheid.

Vlaams Parlementslid Jean-Jacques De Gucht (Open VLD) erkent dat het partijvoorstel lacunes bevat. Hij schreef met MR-senator Jacques Brotchi een voorstel voor mensen die aan onomkeerbare en ongeneeslijke hersenaandoeningen lijden, maar dat werd over het hoofd gezien. Het werkstuk van Kamerlid Katja Gabriëls moet vooral de discussie aanzwengelen.

Lemmens wijst op de kritische kanttekeningen van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Hij vraagt zich af hoe het verplegend personeel in de betrokken afdelingen met die kwestie moet omgaan en hij trekt daarbij een analogie met de psychiatrie. ‘De beslissing van de ene beïnvloedt ook de anderen. Het aanbod creëert een soort vraag.’

Controle

Het parlement is verantwoordelijk voor de werking van de FCEC. Deze commissie controleert of de zorgvuldigheidsvoorwaarden werden nageleefd. Daar passeren zowat 200 dossiers per maand. In haar laatste verslag vond de commissie dat de toepassing van de wet ‘geen noemenswaardige problemen heeft opgeleverd of aanleiding heeft gegeven tot misbruiken’.

Maar de werkdruk is groot. Dat roept vragen op over de grondigheid van de evaluatie. Van Hoof wijst opnieuw naar Nederland waar de controle regionaal wordt georganiseerd en de evaluatie tot een leermoment is uitgegroeid.

Toch blijft onduidelijk of het thema echt de politieke agenda haalt. Alvast CD&V maakt er een regeringszaak van, en die partij maakt haast zeker deel uit van een coalitie – al blijft de vraag wanneer die er komt. Meteen lijkt de rol van het parlement uitgespeeld. Lemmens zou dat betreuren, De Gucht steigert bij de gedachte. ‘In geen geval mag Open VLD toetreden tot een regering die het parlement verhindert om deze discussie te voeren.’